

Ålandsoyar

Fyrst í 70-árunum vitjaði Sámali Johansen í Ålandsoyggjunum og hevur hann síðani tá víst hesum litla og sjáldsama oyggjabólki sín serstaka áhuga.

Tíðindablaðið Sosíalurín hevur biðið Sámali um at greiða lesarum okkara frá ferð síni í Ålandi og annars um hetta forvitnisliga og vakra land, ið fleiri og fleiri feroyingar vitja í summarfrítíðini.

Hóast árið er ungt og leingi er til summarfrítíðina, so eru tað tó tey, sum longu nú leggja sær frítíðina til rættis. Kanska henda greinarøðin og ferðafrásøgnin úr Ålandi kann vekja áhugan hjá feroyingum fyri okkara norðurlenska granna.

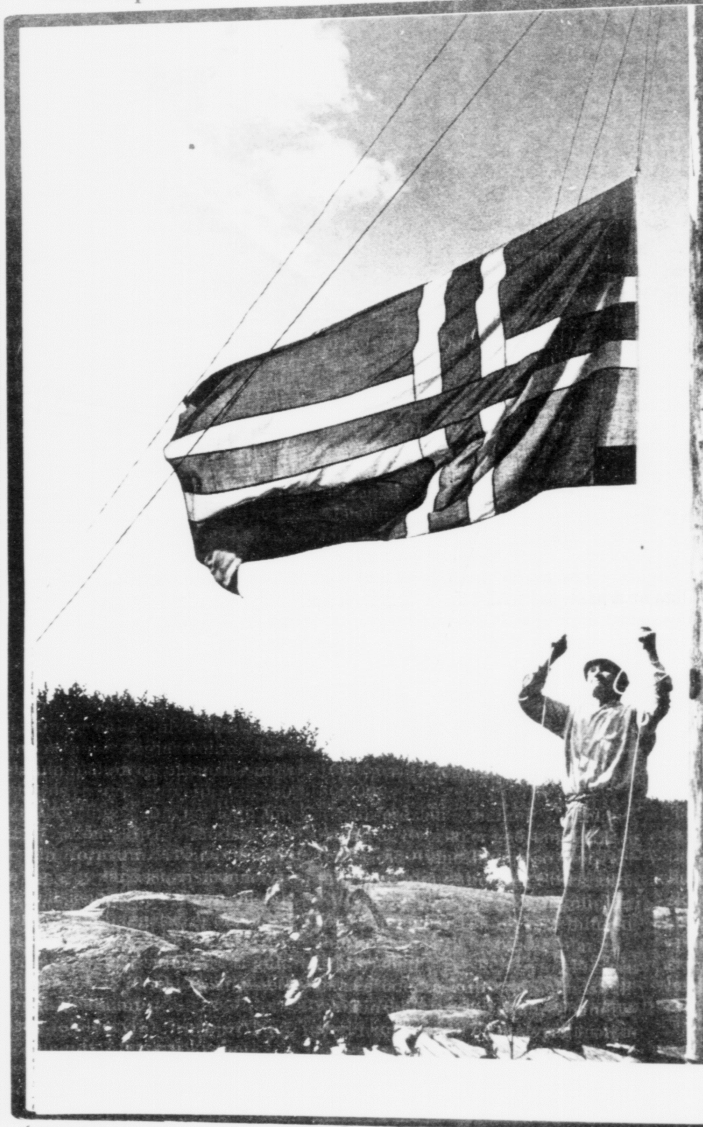
Vit enda í dag frásøgnina hjá Sámali Johansen frá eini ferð í Ålandi

1. mai 1918 fór finska stjórnin undir at seta í verk útbúgving av ungum álendingum til at gera hertænastu í finska herinum. Hesum mótmæltu álendingar harðliga. Teir søgdu, at teir vildu ikki gera hertænastu í nøkrum landi, fyrr enn tað var avgjørt, hvørjum landi, teir skuldu vera saman við. Aftan á hesa royndina hjá Finlandi, at taka álendingar til at gera hertænastu í finska herinum, fór meginparturin av ungum álendingum í herskylduadrinum vestur um Álandshav til Svøríki fyri at sleppa undan hertænastu.

Men longu, meðan Álandsmálið var til viðgerðar á friðarráðstevnunum

í París, var Ongland komið til ta niðurstøðu, at bæði politiskt og hermálsligt var tað best, at Åland kom at vera saman við landinum á eystaru strondini á Botnisku Víkinum, Finlandi. Tað er neyvan skeið gitt, at henda støðutakan hjá Onglandi var av stórpólitiskum orsøkum. Ongland mundi hugsa sum so, at best var, um markið millum Finland og Svøríki kom at verða í Álandshavinum vestan fyri Ålandsoyar, tí so fór tað ikki at verða so lætt hjá Svøríki at føra jarnmálmín úr Norðursvøríki til lonlíni í Miðeuropu, skuldi eitt kriggj komið aftur. Markið millum Finland og

Seinasti partur

Í 1954 finga álendingar sitt egna flagg

Svøríki hevði allar tíðir verið eystan fyri Ålandsoyar í tí havinum, sum verður nevnt »Skiftet«. Eftir enskum uppskoti varð ein nevnd vald, sum skuldi koma við tilmæli um, hvussu hesi viðurskipti skuldu skipast.

Henda nevnd mælti til, at Finland skuldi eiga fult vald á Ålandsoyrum, at sjálvstýrslógin skuldi endurskoðast og fullfíggjast, og at oyggjarnar skuldu vera uttanveltaðar (neutralar). Hetta tilmæli varð viðtikið á samkomuni í Geneve 24. juni 1921. Svøríki mótmælti men lútaði skjótt. Tríggjar dagar seinni skrivaðu Finland og Svøríki undir

eitt skjal, ið tryggjaði Ålandi sitt svenska eyðkenni, og sama dag varð semjan góðkend av Fólkasambandinum.

Tað sigur seg sjálvt, at hýrurin í Ålandi var ikki góður, tá tað frættist um úrslitið av øllum tí stríði, tey høvdu haft fyri at kunna sameinast aftur við Svøríki. Men tá ein tíð var liðin, tóku álendingar við tí sjálvstýri, teir høvdu fingið. 8. mai 1922 var landstingsval í Ålandi, og 9. juni, sama ár, helt Álands landsting sín fyrsta fund.

Tá ið vit minnst til, at álendingar einki sjálvstýri vildu hava, so var tað hóast alt ikki nakað vánaligt